

Υπόθεση C-723/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

24 Νοεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Oberlandesgericht München (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Νοεμβρίου 2022

Εκκαλούσα:

Citadines Betriebs GmbH

Εφεσίβλητη:

MPLC Deutschland GmbH

OBERLANDESGERICHT MÜNCHEN

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΤΑΞΗ

Επί της διαδικασίας

MPLC Deutschland GmbH, [παραλειπόμενα] Wachenheim

– ενάγουσα και εφεσίβλητη –

[παραλειπόμενα]

κατά

Citadines Betriebs GmbH, [παραλειπόμενα] Eschborn

– εναγομένης και εκκαλούσας –

[παραλειπόμενα]

λόγω προσβολής του δικαιώματος του δημιουργού όσον αφορά «το επεισόδιο 3 [Der Donnergott (Ο Θεός της βροντής)] του πρώτου κύκλου επεισοδίων της τηλεοπτικής σειράς «Wickie und die starken Männer (Ο Wickie και οι δυνατοί άνδρες)»,

κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζήτησεως της 24ης Νοεμβρίου 2022, το εικοστό ένατο πολιτικό τμήμα του Oberlandesgericht München (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Μονάχου, Γερμανία) [παραλειπόμενα] εξέδωσε, στις 24 Νοεμβρίου 2022, την ακόλουθη

διάταξη:

- I. Αναστέλλει τη διαδικασία [παραλειπόμενα].
- II. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προκειμένου να αποφανθεί επί της ερμηνείας του
  - άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας,

το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

- Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό εθνική ρύθμιση ή πρακτική βάσει της οποίας ως παρουσίαση στο κοινό θεωρείται η παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίας, όπως συσκευών τηλεοράσεως τοποθετημένων στα δωμάτια των πελατών ή στον χώρο του γυμναστηρίου ξενοδοχείου, στην περίπτωση που, επιπλέον, το ραδιοτηλεοπτικό σήμα προωθείται μεν στον εξοπλισμό μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου, πλην όμως η καλωδιακή αναμετάδοση πραγματοποιείται νομίμως δυνάμει άδειας εκμεταλλεύσεως που έχει αποκτήσει το ξενοδοχείο;

Σκεπτικό:

Αντικείμενο αντιδικίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αποτελεί το ζήτημα αν η εναγομένη, η οποία έχει την εκμετάλλευση ξενοδοχειακής μονάδας, προσέβαλε το δικαίωμα παρουσίας ενός επεισοδίου της τηλεοπτικής σειράς «Wickie und die starken Männer» στο κοινό, δικαίωμα του οποίου κάτοχος ισχυρίζεται ότι είναι η ενάγουσα, καθόσον, λόγω της μεταδόσεως του επεισοδίου αυτού από δημόσιο τηλεοπτικό σταθμό, ήταν δυνατή η προβολή του στις

συσκευές τηλεόρασης που διαθέτε η εναγομένη εντός των δωματίων του ξενοδοχείου και του χώρου του γυμναστηρίου, στις οποίες προωθούνταν νομίμως το ραδιοτηλεοπτικό σήμα μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου δυνάμει άδειας εκμεταλλεύσεως που είχε αποκτήσει η εναγομένη.

1. Το νομικό πλαίσιο

α. Το δίκαιο της Ένωσης

Οι αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

(23) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει στο κοινό· το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί κατά ευρεία έννοια ότι καλύπτει κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης· το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να καλύπτει κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής· το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να καλύπτει άλλες πράξεις.

(27) Η απλή παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης δεν αποτελεί καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

(32) Η παρούσα οδηγία περιέχει εξαντλητικό κατάλογο εξαιρέσεων και περιορισμών από το δικαίωμα αναπαραγωγής και το δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό· ορισμένες εξαιρέσεις ή περιορισμοί ισχύουν μόνο για το δικαίωμα αναπαραγωγής, κατά περίπτωση· ο κατάλογος λαμβάνει δεόντως υπόψη τις διαφορετικές νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποσκοπώντας ταυτόχρονα στην διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς· είναι σκόπιμο τα κράτη μέλη να επιτύχουν εναρμονισμένη εφαρμογή των εν λόγω εξαιρέσεων και περιορισμών, κάτι που θα επανεξεταστεί κατά την αξιολόγηση των εκτελεστικών μέτρων στο μέλλον.

Η οδηγία 2001/29 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία αφορά την νομική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνία της πληροφορίας.

Άρθρο 3

Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

β. Το εθνικό δίκαιο

Το άρθρο 15 του γερμανικού Urheberrechtsgesetz (νόμου περί του δικαιώματος του δημιουργού, στο εξής: UrhG) έχει, αποσπασματικά, ως εξής:

- (2) Ο δημιουργός έχει επίσης το αποκλειστικό δικαίωμα να παρουσιάζει το έργο του στο κοινό με άλλα μέσα (δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό). Το δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό περιλαμβάνει ειδικότερα:
  1. το δικαίωμα παραστάσεως, εκτελέσεως και αναπαραστάσεως (άρθρο 19)·
  2. το δικαίωμα διάθεσης στο κοινό (άρθρο 19a)·
  3. το δικαίωμα ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως (άρθρο 20)·
  4. το δικαίωμα παρουσίασης με οπτικά ή ηχητικά μέσα (άρθρο 21)·
  5. το δικαίωμα παρουσίασης και διάθεσης στο κοινό ραδιοφωνικών εκπομπών (άρθρο 22)

Το άρθρο 20 του UrhG έχει ως εξής:

Το δικαίωμα ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως είναι το δικαίωμα διάθεσης του έργου στο κοινό μέσω ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, όπως η ηχητική και η τηλεοπτική μετάδοση, η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μέσω δορυφόρου, η καλωδιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή παρόμοια τεχνικά μέσα.

Το άρθρο 20b του UrhG προβλέπει μεταξύ άλλων:

- (1) Το δικαίωμα αναμεταδόσεως ραδιοτηλεοπτικού έργου στο πλαίσιο προγράμματος το οποίο μεταδίδεται ταυτόχρονα, χωρίς αλλοιώσεις και περικοπές (αναμετάδοση) μπορεί να ασκείται μόνο μέσω οργανισμού συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων. Αυτό δεν ισχύει για
  1. δικαιώματα επί έργου το οποίο μεταδίδεται αποκλειστικά μέσω του διαδικτύου,

2. δικαιώματα που ασκούνται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό όσον αφορά τις δικές του μεταδόσεις.

Το άρθρο 22 του UrhG ορίζει τα εξής:

Το δικαίωμα παρουσίασης και διάθεσης στο κοινό ραδιοφωνικών εκπομπών είναι το δικαίωμα με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στο κοινό να παρακολουθεί μέσω οθονών, ηχείων ή παρόμοιου τεχνικού εξοπλισμού ραδιοφωνικές εκπομπές και παρουσιάσεις του έργου που τίθενται στη διάθεση του κοινού. Το άρθρο 19, παράγραφος 3 εφαρμόζεται αναλόγως.

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης

- α. Η ενάγουσα, η οποία, κατά το γερμανικό δίκαιο, είναι μια κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανεξάρτητη οντότητα διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ζητεί να απαγορευθεί στην εναγομένη, η οποία έχει την εκμετάλλευση ξενοδοχειακής μονάδας, να προβάλλει στο κοινό μέσω ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως ένα επεισόδιο της τηλεοπτικής σειράς «Wickie und die starken Männer» στις συσκευές τηλεοράσεως που η εναγομένη έχει τοποθετήσει στα δωμάτια και στον χώρο του γυμναστηρίου του ξενοδοχείου της στο Μόναχο, εφόσον το σήμα ραδιοσυχνοτήτων διαβιβάζεται στις συσκευές τηλεοράσεως μέσω ομοαξονικού καλωδίου ή καλωδίου δεδομένων.

Τη βάση της αγωγής αποτελεί περιστατικό που έλαβε χώρα στις 17 Νοεμβρίου 2019 και ώρα 6.20 π.μ. όταν ο X και τρία άλλα πρόσωπα, ως πελάτες του ξενοδοχείου, παρακολούθησαν το επεισόδιο της σειράς που μεταδόθηκε από δημόσιο τηλεοπτικό σταθμό μέσω των τηλεοράσεων οι οποίες είχαν τεθεί στη διάθεσή τους από το ξενοδοχείο εντός των δωματίων τους. Ο X παρακολούθησε το επεισόδιο επίσης στον χώρο του γυμναστηρίου του ξενοδοχείου.

Οι συσκευές λήψης δεν είχαν τεθεί σε λειτουργία από την εναγομένη, η δε διαβίβαση του τηλεοπτικού σήματος στις συσκευές πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα και χωρίς αλλοιώσεις μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου. Όσον αφορά την καλωδιακή αναμετάδοση, η εναγομένη έχει συνάψει με τους γερμανικούς οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων σειρά συμφωνιών για την παραχώρηση άδειας εκμεταλλεύσεως.

Η εναγομένη θεωρεί ότι, βάσει της άδειας για την καλωδιακή αναμετάδοση που απέκτησε, έχει το δικαίωμα να θέτει στη διάθεση των πελατών της τις εκπομπές που μεταδίδονται από τη δημόσια τηλεόραση ελεύθερης λήψης μέσω των συσκευών τηλεοράσεως που βρίσκονται στα δωμάτια και στον χώρο του γυμναστηρίου.

Αντιθέτως, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η εναγομένη ευθύνεται για προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού όσον αφορά τόσο τις τηλεοράσεις που έχουν τοποθετηθεί στα δωμάτια όσο και την τηλεόραση που διατηρεί στον χώρο του γυμναστηρίου, διότι θίγει το δικαίωμα παρουσίασης έργου στο κοινό με την προώθηση του ραδιοτηλεοπτικού σήματος μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου. Κατά την ενάγουσα, το γεγονός ότι η εναγομένη έχει συμφωνήσει το δικαίωμα της καλωδιακής αναμεταδόσεως με τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων δεν ασκεί επιρροή.

- β.** Το αιτούν δικαστήριο κλίνει υπέρ της απόψεως ότι οι εθνικές διατάξεις του άρθρου 22 και του άρθρου 20b, παράγραφος 1, του UrhG, οι οποίες μεταφέρουν το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 στην εσωτερική έννομη τάξη, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 2, σημεία 3 και 5, του UrhG, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, κατά σύμφωνη με την οδηγία ερμηνεία, μολονότι η απλή διάθεση συσκευών λήψης, λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης 27, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί παρουσίαση στο κοινό (βλ. ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2020:268, σκέψη 35 – Stim και SAMI κατά Fleetmanager, ECLI:EU:C:2006:764, σκέψη 46 – SGAE), εντούτοις το δικαίωμα παρουσίασης έργου στο κοινό θίγεται λόγω της ανάντη προώθησης του σήματος στις συσκευές λήψης μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου (ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2006:764, σκέψη 42 – SGAE – ECLI:EU:C:2016:379, σκέψεις 47 και 54 – Reha Training).

Η έννοια της «παρουσίασης στο κοινό» απαρτίζεται από δύο σωρευτικά στοιχεία, ήτοι από μια «πράξη παρουσίασης» έργου και από την παρουσίαση του έργου αυτού σε «κοινό» (ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2017:218 – AKM· ECLI:EU:C:2018:634 – Renckhoff, ECLI:EU:C:2019:1111, σκέψη 61 – Nederlands Uitgeversverbond). Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν ο χρήστης και το αν η παρέμβασή του είναι ηθελημένη όταν, έχοντας πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, παρέχει στους πελάτες του πρόσβαση σε προστατευόμενο έργο, ιδίως μάλιστα όταν, χωρίς την παρέμβαση αυτή του χρήστη, οι συγκεκριμένοι πελάτες δεν θα μπορούσαν καταρχήν να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο (ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2012:140, σκέψη 82 – SCF, ECLI:EU:C:2012:141, σκέψη 31 – Phonographic Performance Ireland, ECLI:EU:C:2017:456, σκέψη 26 – Stichting Brein).

Η απλή παροχή συσκευών λήψης διαφέρει σημαντικά από τις πράξεις παρουσίασης με τις οποίες άλλοι πάροχοι υπηρεσιών μεταδίδουν ηθελημένα στην πελατεία τους προστατευόμενα έργα, παρέχοντας επιπλέον και επί τούτω σήμα μέσω ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών δεκτών που έχουν εγκαταστήσει στη μονάδα τους (ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2020:268, σκέψη 35 – Stim και SAMI κατά Fleetmanager, ECLI:EU:C:2016: 379 – σκέψεις 47 και 54 – Reha Training).

- γ. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αρχές, η παραδοχή ότι εν προκειμένω πρόκειται για «πράξη παρουσίασης» τίθεται εν αμφιβόλω από το γεγονός ότι η συμπεριφορά της εναγομένης, η οποία υπερέβαινε την απλή διάθεση συσκευών λήψης, συνίστατο απλώς στην αναμετάδοση του τηλεοπτικού σήματος μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου στην οποία είχε δικαίωμα να προβαίνει δυνάμει της μη αμφισβητούμενης παραχώρησης άδειας εκμεταλλεύσεως από τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων. Λόγω της κατάτμησης, στο εθνικό δίκαιο, του προβλεπόμενου στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 δικαιώματος παρουσίασης έργου στο κοινό, στο δικαίωμα του άρθρου 20b του UrtG («αναμετάδοση») και στο δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 22 του UrtG («παρουσίαση ραδιοφωνικών εκπομπών»), είναι αμφίβολο αν από μια συμπεριφορά του χρήστη για την οποία αυτός έχει δικαίωμα δυνάμει άδειας εκμεταλλεύσεως σύμφωνα με το άρθρο 20b UrtG, ήτοι από την καλωδιακή αναμετάδοση εντός της ξενοδοχειακής μονάδας, μπορεί να συναχθεί γενικά το συμπέρασμα ότι ο χρήστης είχε την πρόθεση να προβεί σε «πράξη παρουσίασης», όταν η συμπεριφορά του συνίσταται, κατά τα λοιπά, μόνο στη διάθεση συσκευών λήψης, η οποία δεν συνιστά προσβολή του εν λόγω δικαιώματος.

Βεβαίως, στο πλαίσιο του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, υποστηρίζεται ότι η νομιμότητα ή ο παράνομος χαρακτήρας της πηγής στο πλαίσιο της πράξης παρουσίασης δεν ασκεί, καταρχήν, επιρροή [παραλειπόμενα]. Εντούτοις, τούτο φαίνεται προβληματικό, διότι, εν προκειμένω, η χωριστή εκμετάλλευση δύο πτυχών του δικαιώματος παρουσίασης έργου στο κοινό σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 θα χωρούσε στο πλαίσιο της πλήρους εναρμόνισης των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που προβλέπονται στην οδηγία αυτή, στην οποία καθορίζεται επίσης το δεσμευτικό ανώτατο όριο προστασίας (ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2014:76, σκέψεις 37, 40 [παραλειπόμενα]).

Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι, εν προκειμένω, υφίσταται παρουσίαση στο κοινό διότι οι πελάτες ξενοδοχειακής μονάδας αποτελούν έναν αρκετά μεγάλο αριθμό προσώπων καθώς και ένα νέο κοινό, δεδομένου ότι οι πελάτες του ξενοδοχείου συνήθως εναλλάσσονται ταχέως τόσο στα δωμάτια όσο και στον χώρο του γυμναστηρίου (βλ. ΔΕΕ, ECLI:EU:C:2006:764, σκέψεις 38, 39, 42 – *SGAE*· ECLI:EU:C:2012:141, σκέψεις 41, 42, 51 – *Phonographic Performance Ireland*).

Με το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο διευκρινίσεις σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29. Τούτο διότι, διατηρεί αμφιβολίες ως προς την παραδοχή ότι πρόκειται για «πράξη παρουσίασης» όταν ο χρήστης προστατευόμενου έργου έχει δυνάμει άδειας εκμεταλλεύσεως το δικαίωμα καλωδιακής αναμεταδόσεως σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και η συμπεριφορά του εξαντλείται κατά τα λοιπά στη διάθεση συσκευών λήψης:

Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό εθνική ρύθμιση ή πρακτική βάσει της οποίας ως παρουσίαση στο κοινό θεωρείται η παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης, όπως συσκευών τηλεοράσεως τοποθετημένων στα δωμάτια των πελατών ή στον χώρο του γυμναστηρίου ξενοδοχείου, στην περίπτωση που, επιπλέον, το ραδιοτηλεοπτικό σήμα προωθείται μεν στον εξοπλισμό μέσω καλωδιωμένου δικτύου διανομής του ξενοδοχείου, πλην όμως η καλωδιακή αναμετάδοση πραγματοποιείται νομίμως δυνάμει άδειας εκμεταλλεύσεως που έχει αποκτήσει το ξενοδοχείο;

[παραλειπόμενα]